

UCHWAŁA Nr .../...
RADY MIASTA ŻYRARDOWA
z dnia .....

w sprawie zmiany nazwy ulicy w Żyrardowie

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, z późn. zm.) w związku z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 744) Rada Miasta Żyrardowa uchwala, co następuje:

§ 1.

1. Zmienia się dotychczasową nazwę ulicy położonej w Żyrardowie z ul. Jedności Robotniczej na ul. Gen. Augusta Emila Fieldorfa – Nila.
2. Położenie ulicy zostało określone w załączniku graficznym do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Żyrardowa.

§ 3.

1. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.
2. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Henryk Janowski

UZASADNIENIE

W 2017 roku, na podstawie Ustawy dekomunizacyjnej, zostały podjęte uchwały dotyczące zmiany nazw ulic, w tym ul. Jedności Robotniczej. Skargi na powyższą uchwałę wniosły do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie Żyrardowska Spółdzielnia Mieszkaniowa oraz Spółdzielnia „Pragnienie”. Sąd po rozpoznaniu skarg na rozprawie w dniu 28.03.2018r. stwierdził nieważność zaskarżonej uchwały. W konkluzji uzasadnienia wyroku można przeczytać: *„W ocenie Sądu, z uwagi na to, iż Rada Miasta Żyrardowa w zaskarżonej uchwale w żaden sposób nie potwierdziła, że nadanie nazwy ul. Jedności Robotniczej w Żyrardowie miało upamiętniać nazwę komitetu wyborczego zrzeszającego działaczy Komunistycznej Partii Robotniczej Polski w wyborach samorządowych w Żyrardowie w 1928 roku, a tym samym, że spełnione zostały przesłanki z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 roku o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, obligujące ją do zmiany nazwy tej ulicy, uchwała ta jest sprzeczna z prawem. Z uwagi na treść art. 6 ust. 1 w zw. Z art. 1 ust. 2 w/w ustawy, Rada Miasta Żyrardowa zobowiązana była przeprowadzić dokładną i obiektywną analizę całokształtu okoliczności świadczących o genezie nadania nazwy ulicy Jedności Robotniczej w Żyrardowie. Brak uzasadnienia zaskarżonej uchwały w tym zakresie uzasadnia zarzut arbitralności organu”*.

Należy podkreślić fakt, iż w celu wywiązania się z zapisów Ustawy dekomunizacyjnej Prezydent Miasta powołał Zespół ds. Upamiętniania Historii Miasta Żyrardowa, który miał za zadanie przeprowadzenie dokładnej i obiektywnej analizy całokształtu okoliczności świadczących o genezie nadania m.in. nazwy ulicy Jedności Robotniczej i w konsekwencji ewentualne rekomendowanie zmiany nazwy tej ulicy. Zwrócono się do Instytutu Pamięci Narodowej z prośbą o opinię w tej sprawie. IPN w pismach z dnia 04.04.2017r. oraz 23.06.2017r. stwierdza, iż: *„Nazwy [Jedności Robotniczej] w semantycznym aspekcie nie da się powiązać z symbolizowaniem i propagowaniem komunizmu jednak jak wskazuje praktyka nazewnictwa miejskiego z okresu tzw. Polski Ludowej była ona nadawana w celu uczczenia „zjednoczenia” Polskiej Partii Socjalistycznej i Polskiej Partii Robotniczej w wyniku czego 15 grudnia 1948 roku powstała Polska Zjednoczona Partia Robotnicza”*. Ponadto, podczas przygotowywania opinii na temat innych nazw ulic w Żyrardowie, IPN przekazał informację, że: *„w wyborach samorządowych w Żyrardowie w 1928 roku nielegalna Komunistyczna Partia Robotnicza Polski usiłowała wystartować pod nazwą „Jedność Robotnicza” (ostatecznie lista wyborcza została unieważniona). W związku z powyższym, mimo braku uzasadnienia do uchwały nadającej ww. nazwę, można – biorąc pod uwagę rok jej nadania (1977) – przyjąć, że najprawdopodobniej odnosi się ona do wspomnianej na wstępie listy wyborczej i stanowi wyraz hołdu dla lokalnych działaczy komunistycznych z okresu międzywojennego”*. Tym samym, wg IPN, nazwa ul. Jedności Robotniczej spełnia normy art.1 Ustawy dekomunizacyjnej.

Informację IPN, iż: *„Jedność Robotnicza to także nazwa czasopisma wydawanego w latach 1916-1918 przez niepodległościową PPS”*, jako ewentualne uzasadnienie dla pozostawienia nazwy ul. Jedności Robotniczej, Zespół uznał za mało prawdopodobną ze względu na to, że byłby to jedyny przypadek w Polsce, gdzie w roku 1977, w okresie PRL, ówczesna Miejska Rada Narodowa postanowiła upamiętnić nazwą ulicy czasopismo niepodległościowej PPS, którą kierował Józef Piłsudski – osoby wtedy wymazywanej z kart historii lub w najlepszym razie przedstawianej w złym świetle. Ponadto sesja MRN, na której podjęto uchwałę nadającą ulicy nazwę Jedności Robotniczej, była sesją podsumowującą kadencję MRN za lata 1973-1977. Lektura wygłoszonego wtedy referatu-sprawozdania przewodniczącej MRN –

jednocześnie I Sekretarz KM PZPR – nie pozostawia złudzeń, co do ideologicznego zaangażowania ówczesnych radnych, a tym samym podejmowanych uchwał, które w całości podporządkowane były ideologii komunistycznej wyrażanej przez PZPR: „*Wszelkie bowiem przemiany zachodzące w naszym mieście, priorytetowe traktowanie pewnych problemów odmiennie muszą być bowiem podporządkowane ogólnokrajowej polityce gospodarczej i społecznej, gdyż życie naszego miasta jest odzwierciedleniem w odpowiedniej skali rozwoju całego naszego kraju i województwa w aspekcie uchwał VII Zjazdu KC PZPR i kolejnych jego plenarnych posiedzeń*”. (-) „*Jestem przekonana [przewodnicząca MRN], że w przyszłej kadencji MRN jeszcze bardziej skutecznie realizować będzie uchwały naszej partii wzbogacone o zadania wynikające z uchwał IX Plenum KC PZPR i II Krajowej Konferencji Partyjnej*”. Tym samym trudno zakładać, by w takich realiach oraz ponadto przy obecności na tej sesji MRN m.in. posła na Sejm PRL, członka KC PZPR oraz sekretarza KW PZPR, podjęto uchwałę o nadaniu nazwy ulicy Jedności Robotniczej uzasadniając ją tym, że nazwa ta upamiętnia pismo niepodległościowej PPS Józefa Piłsudskiego. Brak uzasadnienia dla tej uchwały oraz brak w protokole obrad zapisu dyskusji na ten temat, potwierdza dodatkowo to, że dla wszystkich obecnych i głosujących, nadanie nazwy ulicy Jedności Robotniczej było w myśl ogólnokrajowej praktyki nazewnictwa formą upamiętnienia „zjednoczenia” PPS i PPR, w wyniku której powstała PZPR albo, odwołując się do wątku lokalnego, nazwy żyrardowskiej komunistycznej listy wyborczej KPRP.

W związku z powyższym Zespół rekomendował zmianę nazwy ulicy Jedności Robotniczej na ul. Gen. Augusta Emila Fieldorfa - Nila. Rekomendacja była poparta pozytywną opinią IPN, tj. uchwała spełniała normy art. 1 Ustawy dekomunizacyjnej. Przyjęcie uchwały było poprzedzone dyskusją na komisjach oraz na samej sesji Rady Miejskiej. Opinie IPN były upublicznione na stronie internetowej Urzędu Miasta. Ponadto, mieszkańcy mieli możliwość zadawania pytań, dyskusowania nad tą rekomendacją.

Ze względu na wyrok Sądu, po uzupełnieniu uzasadnienia m.in. opiniami IPN (cytowane powyżej), Zespół rekomenduje zmianę na podstawie art. 1 Ustawy dekomunizacyjnej nazwy ulicy Jedności Robotniczej na ul. Gen. Augusta Emila Fieldorfa - Nila.

Życie Augusta Emila Fieldorfa (1895-1953) jest wymowną ilustracją polskiego patriotyzmu, symbolem godności i wiary w suwerenną, wolną Polskę.

Urodził się w Krakowie 20.03.1895 r. w rodzinie maszynisty kolejowego. Mając 17 lat został członkiem Związku Strzeleckiego. W latach próby dziejowej sprostał wyzwaniom: już 6.08.1914 r. zgłosił się do formowanych oddziałów Józefa Piłsudskiego, a następnie brał udział niemal we wszystkich bojach I Brygady Legionów Polskich. Po kryzysie przysięgowym wcielony do armii austro-węgierskiej i posłany na front włoski. We wrześniu 1918 r. otrzymał urlop i już nie wrócił do Tyrolu. W rodzinnym Krakowie zaangażował się w działalność POW. Uczestniczył w zmaganiach o odrodzenie Rzeczypospolitej i w bojach o jej granice. Rozbrajał Austriaków, walczył z Ukraińcami o Przemyśl i Lwów, a potem z bolszewikami o Wilno i Dyneburg. W końcu 1919 r. został oficerem zawodowym. Jako dowódca był ceniony i lubiany przez podkomendnych. W 1935 r. przeniesiono go z elitarniej 1. Dywizji Piechoty Legionów do KOP na Wileńszczyźnie. Trzy lata później powierzono mu dowodzenie 51. Pułkiem Strzelców Kresowych w Brzeżanach. W dramatycznych dniach września 1939 r. walczył w ramach 12. Tarnopolskiej DP. Wobec ogromnych strat polecił swym żołnierzom przebijać się na wschód. Sam dotarł do Krakowa, a stamtąd przez Słowację i Węgry do Francji, gdzie gen. Władysław Sikorski tworzył Wojsko Polskie. Po kursie dla oficerów sztabowych przygotowywał się do przerzutu do Kraju. Został pierwszym

emisariuszem Naczelnego Wodza i Rządu RP na uchodźstwie. Do Warszawy dotarł we wrześniu 1940 r. W konspiracji wykonywał różne misje i zadania. Od jesieni 1941 r. do sierpnia 1942 r. był komendantem Obszaru II Białostockiego ZWZ (AK). Następnie dowodził nową, elitarną organizacją bojową: Kierownictwo Dywersji „Kedyw” KG AK. W II połowie 1943 r. tworzył głęboko zakonspirowaną kadrową organizację ideowo-społeczno-wojskową „Niepodległość” (kryptonim NIE). 28.09.1944 r. awansowany na generała brygady. 7.03.1945 r. został przypadkowo zatrzymany przez NKWD w Milanówku. Ukrywał się wówczas pod nazwiskiem Walenty Gdanicki. Przez prawie 20 miesięcy był więziony w łagrach sowieckich. Do kraju wrócił 26.10.1947 r. Mimo zagrożenia nie uciekł za granicę. W lutym 1948 r. na obietnicę amnestii ujawnił się w Łodzi. 10.11.1950 r. został aresztowany. W wyniku zbrodniczego procesu przed Sądem Wojewódzkim dla m. st. Warszawy skazany na karę śmierci w dn. 16.04.1952 r. Wyrok został utrzymany przez Sekcję Tajną Sądu Najwyższego. Nie prosił o ulaskawienie. Honor i godność stawiał wyżej niż życie! Wyrok wykonano w więzieniu mokotowskim 24.02.1953 r. Człowiek wielkich zasług, niezwyklej odwagi, szlachetny i prawy żołnierz niepodległości złożył ofiarę życia na ołtarzu Ojczyzny.

Henryk Jablonski

Żyrardów 17.05.2018

Klub Radnych

Nowe Przymierze Samorządowe

Nowy Żyrardów - Kukiz'15

URZĄD MIASTA ŻYRARDOWA
BIURO RADY MIASTA ŻYRARDOWA
Wpłynęło dnia: 17.05.2018
Nr akt: .....
Ilość załączników: .....
Podpis: 1. Nady

Rada Miasta Żyrardowa

Na podstawie § 53 Statutu Miasta Żyrardowa w imieniu Klubu Radnych Nowe Przymierze Samorządowe Nowy Żyrardów - Kukiz'15 przedkładam projekt uchwały w sprawie zmiany nazwy ulicy w Żyrardowie.

Mary Genkowska